

prašivka SSIČ (Jg ‚muchomůrka‘) — Univerbizací spojení *prašivá* ‚špatná‘ houba.
psák (pšok) jen nář. — Univerbizací ze spojení *psi hřib*.
psárka v sled. významu jen nář. — Univerbizací ze spojení *psi houba*.
psi houba jako sousloví jen nář.; pol. *psi grzyb* — Dvojslovné pojmenování.

psínek v sled. významu jen nář. — Univerbizací ze spojení *psi hřib*.
svínská houba jako sousloví jen nář. — Dvojslovné pojmenování.
zlá houba jako sousloví jen nář. — Dvojslovné pojmenování.
žaběna jen nář. — Univerbizací ze spojení *žabí houba*.
žabí houba jako sousloví jen nář. — Dvojslovné pojmenování.
žabina SSIČ ob. (Kt ‚druh hub‘) — Viz *žaběna*.
židák v sled. významu jen nář. — Přenesením významu.

5 prašíka Po 1, Ju 1, 2 — prašífka Ju 2–4 — prašivá houba Ru 2 — otravná houba Ju 5 — otravná hoba Ju 6 — otravný hřib Ju 7 — jedovatá hoba Ju 6 — jedovatá houba Po 1 — otravičná houba Ru 3 — hadová, hacká, jedová pečírka Ru 5

6 ASJ IV 47 (pl.), AJŠ 166, OLA 448

Bh

94 šťavel (1349) — mapa s. 231

- 1 M zaječí zelí — zajičí zelí (zajičí z. 507, zajičí z. 673, 703, 748) — zajačí z. ptačí zelí 464 (ptačí z. 512)
 zajynčo kapusta (zajunčo k. 831, 833)
 zaječí salát 604, 624, 625, 652 — zajičí salát (z. salát 745, zajičí s. 511)
 žabí salát 617
 zaječí chlib 647 — zajičí chléb 632, 822 (zajičí chlyb 830, zajičí chlebiček 636)
 zaječí pisk 608, 613 — zajičí pysk 672, 811
 zajičí ščudlek
 ščudleček 803, 806
 zaječí jetelinka (též zaječy d'et'elinka 721) — zajičí jetelinka (zaječí jetelenka 652)
 zajičí jetelina 616, 656 (z. d'it'elyna 701)
 zaječí jetel 723, 653 — zajičí j. 602, 611, 631
 kyselá jetelinka 648, 666 (k. jetelina 713, 714)
 jetelenka 650, 667 (jatilek 516)
 ptačí víno
 zajičí ščavlik 657 (žabí ščavlik 628, zajičí ščiv 680, zajičí ščab 815, zajičí ščap 817, vraní ščáb 747)
 ščavel 605, 669, 670
- S zajičiňec 824 nedubl., zajičok 827, zajičí bohta 638 nedubl., zajičí kiselka 746 nedubl., zajunčkově lišci 831, zverčija kapusta 755 nedubl., zajičí melí 634 nedubl., lesní melí 634 nedubl., d'ivoká jetelenka 668 nedubl., d'ivoké zelé 703, jaroželí 616
- N valdmajstr 618, zajičí řepka 824, královo zelí 715

2 Zjišťovalo se nář. pojmenování pro šťavel kyselý (bot. rod *Oxalis*), drobnou bylinu nakyslé chuti s trojčetnými listy podobnými listům jetelovým, rostoucí pouze ve stinných jehličnatých lesích. Její nář. název nemohl být tedy zapsán tam, kde lesy nejsou. Pronikání odborného názvu do nářečí je minimální patrně proto, že rostlina nepatří mezi druhy, se kterými se žáci seznamují na základní škole.

Mapuje se nářeční stav na Moravě. V Čechách se výzkum prováděl pouze ve vybraných obcích podle opěrné sítě bodů a přinesl jen malé rozdíly v pojmenování (*zaječí jetel* × *lesní jetel* × *jetýlek*).

Naprostou většinu nář. pojmenování vytvářejí sousloví (adj. + subst.). Substantivní část je motivována buď některými druhy potravin (*zelí/kapusta*, *salát*, *víno*, *chléb*, *buchta*) nebo podobností šťavelových listů s jetelem (*jetelinka/ščudlek*). Jako přívlastek se uplatňuje adjektivum *zaječí*, méně často pak *ptačí*, *žabí*, *vraní*, *kyselý*, *lesní* a *divoký*. Malá skupina sporadických pojmenování je tvořena z nář. označení šťovíku (kyselost je společnou vlastností šťavele i šťovíku) specifikovaných adj. odvozeným od názvu zvířat (*zaječí kyselka*, z. *šťavlík*, *žabí štávlík*, *vraní štáb*). Adj. *zaječí*, *ptačí*, *žabí* apod. mají ve vztahu k substantivu depreciační charakter. V některých případech není jisté, zda jde o skutečné pojmenování rostliny nebo zda je to jen aktuální popisné spojení (*lesní jetýlek*, *divoká jetelinka* aj).

Kromě rozdílů lexikálních sledujeme na mapě také rozdíly hláskové u adj. *zaječí* (*zaječí* × *zajičí* × *zajačí*). Lexikální ekvivalenty slova *jetel* jsou probírány ve III. díle ČJA (viz III-108) a hláskové podoby slova *zelí* v oddíle věnovaném hláskosloví (viz V-44a).

3 *Zaječí zelí* je nejběžnějším nář. pojmenováním šťavele na Moravě. Soustředěně se vyskytuje na dvou územních celcích. Větší západní zabírá střed Moravy a sahá až na Novoměstsko, menší východní zahrnuje sev.